

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarstraat 54
6814 DZ Arnhem

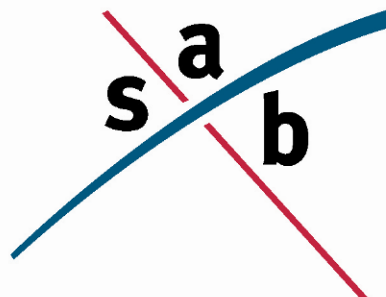
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Briefrapport

aan: Gemeente Zevenaar

van: SAB

ons kenmerk: HERM/HOMV/150149

datum: 25 augustus 2015

betreft: quick scan flora en fauna, sloop bedrijfsbebouwing, realisatie nieuwbouw, gemeente Zevenaar, Rosandeweg 6

AANLEIDING EN METHODE

In Zevenaar is men voornemens om alle bedrijfsbebouwing op de Rosandeweg 6 te amoveren en op deze plek nieuwbouw te realiseren. Voordat dit plan kan worden uitgevoerd, dient eerst een onderzoek plaats te vinden in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in voorliggende quick scan flora en fauna.

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB door middel van een eenmalig veldbezoek op 19 augustus 2015. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten. Op basis van deze methode zijn uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie, daar een volledige veldinventarisatie een hogere onderzoeksinspanning vergt en dit voor een algemene gebiedsscan niet noodzakelijk is. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

GEBIEDSBSCHRIJVING EN BEOOGDE PLANNEN

Het plangebied ligt ten zuiden van de kern van Zevenaar (gemeente Zevenaar, provincie Gelderland). Zevenaar bevindt zich in de Liemers, een streek in de provincie Gelderland, gelegen ten zuidoosten van Arnhem. Zevenaar ligt in een divers landschap, waar agrarische gronden, woningen en bosschages elkaar afwisselen. Ten zuiden van het plangebied stroomt de Oude Rijn en de Rijn. In de omgeving van Zevenaar bevinden zich plaatsen als Didam en Duiven, die met Zevenaar zijn verbonden door enkele N-wegen (N813, N336, N810) en de A12. Het plangebied zelf grenst in het noorden aan de bebouwing en de grond behorende bij Rosandeweg 4, in het oosten aan de Rosandeweg, in het zuiden aan een perceel met mais en westen aan een weide waar pony's grazen. Onderstaande afbeelding geeft de globale ligging van het plangebied weer.

SAB • Arnhem

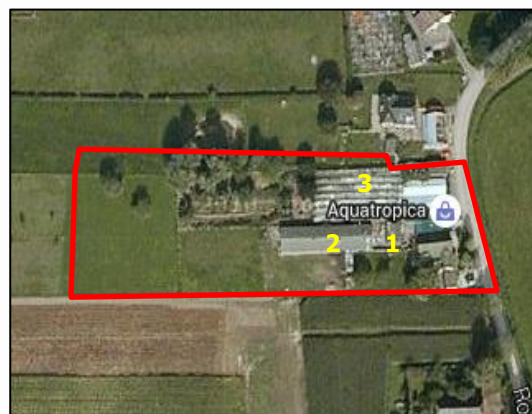
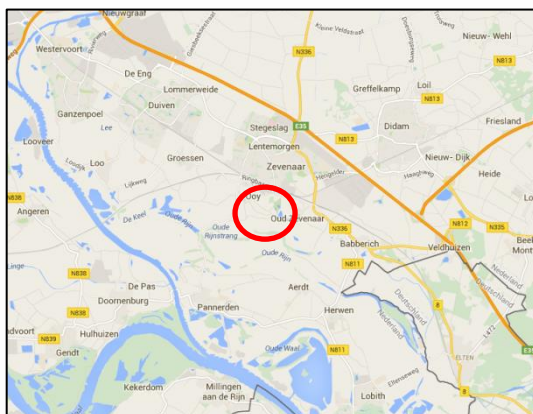
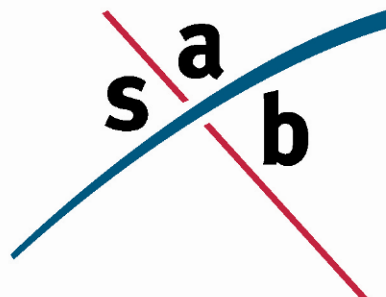
bezoekadres
Frombergdwarstraat 54
6814 DZ Arnhem

correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl
KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Links: topografische kaart van de omgeving van het plangebied en de globale ligging van het plangebied rood omkaderd. De drie bedrijfsgebouwen zijn met letters aangegeven. De bedrijfswoning bevindt zich ten oosten van bedrijfsgebouw 1. Rechts: luchtfoto met globale ligging van het gehele plangebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Het plangebied omvat bebouwing, een voormalige viskwekerij, en de direct aangrenzende gronden. In het plangebied bevindt zich een bedrijfswoning met een oppervlakte van 222 m². Ten noorden en ten westen van deze bedrijfswoning liggen drie bedrijfsgebouwen, welke in vervallen staat verkeren. De totale oppervlakte van de bedrijfsgebouwen bedraagt 1770 m². De bedrijfsgebouwen (zie bovenstaande afbeelding) hebben een variërende goot- en nokhoogte en bestaan uit één bouwlaag met kap. Bedrijfsgebouw 1 bevindt zich in het zuidoosten van het plangebied en betreft het kleinste gebouw. Dit gebouw heeft een golfplaten dak en is van binnen leeg. Bedrijfsgebouw 2 bevindt zich in het zuidwesten van het plangebied. Het gebouw heeft een golfplaten dak en binnen staan aquaria van de voormalige viskwekerij. Bedrijfsgebouw 3 bevindt zich in het noorden van het plangebied en betreft het grootste gebouw. Dit betreft een voormalige kas, welke in zeer vervallen staat verkeert. Het glas is op veel plekken gebroken. Het terrein rondom de bedrijfsgebouwen bestaat uit een verwilderde tuin met hoog gras en een kruidige vegetatie. In het westen van het plangebied bevinden zich tevens twee slotjes omringd door riet. Navolgende afbeeldingen geven een beeld van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

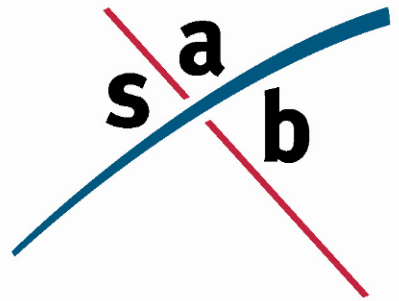
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

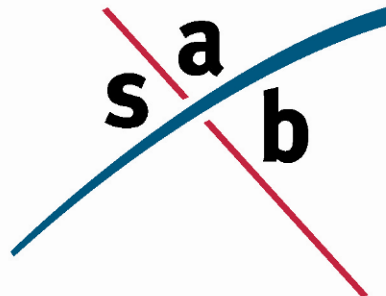
KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

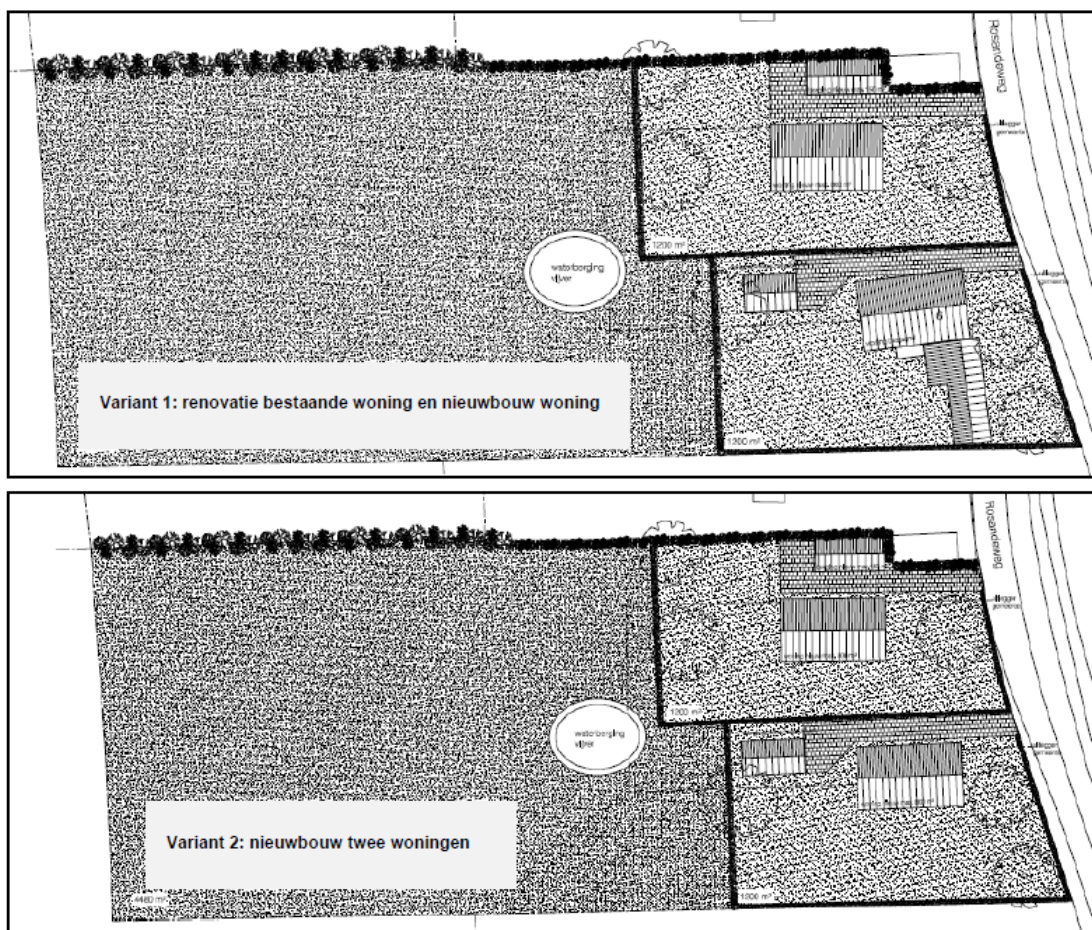
SAB • Eindhoven

Plangebied ten tijde van veldbezoek. 1) bedrijfswoning, oostelijke kant van plangebied 2) westelijke kant van bedrijfswoning (rechts) en bedrijfsgebouw 1 (links), 3) oostkant van bedrijfsgebouw 2 (links) en zuidkant van bedrijfsgebouw 1 (rechts), 4) west- en zuidkant van bedrijfsgebouw 2, 5) westkant van bedrijfsgebouw 3, 6) binnenkant van bedrijfsgebouw 3.

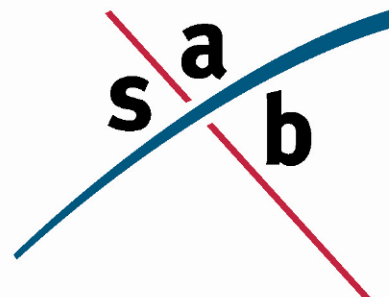
In de nieuwe situatie is een groot deel van de bebouwing gesloopt, dit betreft alle bedrijfsbebouwing, met een oppervlakte van 1.770 m². Voor de locatie zijn twee inrichtingsvarianten opgesteld. In een eerste variant is de bestaande bedrijfswoning in de nieuwe situatie gerenoveerd, uitgebreid en bestemd als burgerwoning. In een tweede variant is de bestaande bedrijfswoning vervangen door een nieuw te bouwen woning. Daarnaast is in beide varianten ten noorden van de bestaande bedrijfswoning een tweede nieuwe woning gerealiseerd. Hierdoor zijn twee nieuwe woonpercelen aan de Rosandeweg ontstaan. De slootjes in het westen van het plangebied zijn in de nieuwe situatie behouden. Aan de gronden ten westen van de woningen is in de nieuwe situatie de bestemming "Agrarisch met waarden" toegekend. Navolgende afbeelding geeft een impressie van het plangebied in de nieuwe situatie.

Inrichtingsschets nieuwe situatie. Hierin is een onderscheid gemaakt tussen de twee varianten. Bron: Jan Jansen Bouwkundig Adviseurs.

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998, weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, het Gelders Natuur Netwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszones (GO). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonu-

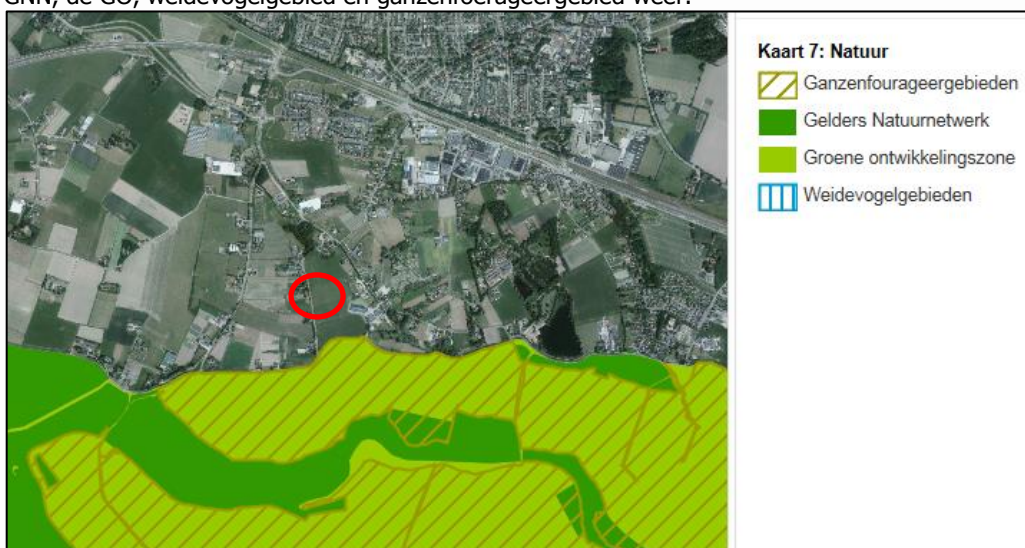

menten beschermd. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als GNN, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied niet verankerd in de natuurwetgeving van de Rijksoverheid, maar opgenomen in de omgevingsvisie en -verordening van de provincie.

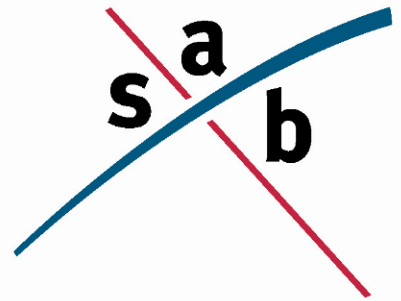
Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Rijntakken, op een afstand van ongeveer 400 meter ten zuiden van het plangebied. Het deel van het Natura 2000-gebied Rijntakken (deelgebied Gelderse Poort), wat nabij het plangebied is gelegen, is aangewezen als Vogelrichtlijngebied en Habitatrichtlijngebied.

Enkel gedurende de sloop en de realisatie van de nieuwbouw zal er lichte verstoring optreden. Echter, het is niet aannemelijk dat deze verstoring het Natura 2000-gebied zal bereiken. Tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied zijn namelijk meerdere huizen en agrarische percelen aanwezig. Tevens zal het plan geen verkeersaantrekkende werking tot gevolg hebben. De instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Rijntakken zullen met de beoogde plannen niet negatief worden beïnvloed. Op ongeveer 1,6 kilometer ten zuidoosten van het plangebied bevindt zich een Beschermd Natuurmonument. Dit betreft het gebied Weide Oude Rijnstrangen. Gezien de afstand, gezien de tussenliggende wegen, agrarische gronden en de Oude Rijnstrang en gezien de relatief kleine ingreep is het niet waarschijnlijk dat de verstoring dit Beschermd Natuurmonument zal bereiken. De ligging van het plangebied ten opzichte van gebieden beschermd volgens de Natuurbeschermingswet 1998 heeft geen negatieve effecten op de beoogde plannen. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

Het plangebied ligt niet in het GNN, een GO, weidevogel- of ganzenfoerageergebied, maar wel in de nabijheid. Het plangebied ligt op ongeveer 400 meter van een GO, op ongeveer 800 meter van het GNN en op ongeveer 400 meter van een ganzenfoerageergebied. Het plangebied ligt niet in de nabijheid van een weidevogelgebied. Navolgende afbeelding geeft de globale ligging van het plangebied ten opzichte van het GNN, de GO, weidevogelgebied en ganzenfoerageergebied weer.

Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het GNN, de GO, weidevogel- en ganzenfoerageergebieden (Bron: Omgevingsvisie Provincie Gelderland. Bewerking: SAB).

Volgens de Omgevingsverordening Gelderland zijn ruimtelijke ingrepen in de GNN in principe niet mogelijk, vanwege de waardevolle aanwezige natuur. Binnen de GO zijn nieuwe bestemmingen en ruimtelijke ontwikkelingen wel mogelijk, maar dient tegelijkertijd ook gestreefd te worden naar een versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. Aangezien het plangebied niet in het GNN en GO ligt vormen deze voorwaarden geen beperkingen voor de beoogde plannen. Ook worden er geen effecten verwacht op nabijgelegen ganzenfoeragegebieden en weidevogelgebieden. Gezien de afstand, tussenliggende gebouwen en agrarische gronden, en de relatief kleine ingreep zijn er door de beoogde plannen geen negatieve effecten op het GNN, de GO, weidevogelgebied en ganzenfoeragegebied te verwachten. De ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden heeft geen negatieve effecten op de beoogde plannen. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

SOORTENBESCHERMING

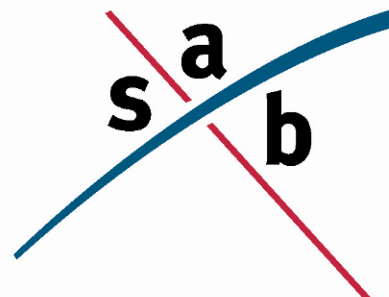
Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde plant- en diersoorten herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

Zorgplicht

De zorgplichtbepalingen (artikel 2) uit de Flora- en faunawet zijn altijd, overal en voor iedereen van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder mogen werkzaamheden die een versturend effect op broedende vogels hebben niet uitgevoerd worden.

Algemeen voorkomende soorten

Een deel van de in Nederland door de Flora- en faunawet beschermde soorten worden niet direct door uitsterven bedreigd. Deze soorten zijn wel beschermd, maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Voorbeelden van dergelijke soorten zijn egel, haas, bruine kikker en zwanenbloem. Het is mogelijk dat soorten die vallen onder het lichte beschermingsregime, voorkomen in het plangebied. Echter, nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

Strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen mitigerende maatregelen worden getroffen en dient mogelijk een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hieronder wordt een beschrijving gegeven per soortgroep van het (mogelijk) voorkomen van deze strikt beschermde soorten.

Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna: NDFF) komen daslook, gele helmbloem, gulden sleutelbloem, klein glaskruid en stengelloze sleutelbloem in de buurt van het plangebied voor.

De biotoop van twee van deze soorten bestaat uit loofbossen. De biotoop van daslook bestaat uit vochtige, vrij voedselrijke, kalkhoudende grond in loofbossen. De biotoop van stengelloze sleutelbloem bestaat uit matig voedselrijke, vochtige grond in loofbossen. Het plangebied bestaat, naast bedrijfsgebouwen, uit verwilderd grasland. Er is in het plangebied geen sprake van een loofbos. Vanwege het ontbreken van een geschikt biotoop komen daslook en stengelloze sleutelbloem niet in het plangebied voor. Gulden sleutelbloem kan ook in loofbossen voorkomen, maar zijn biotoop bestaat ook uit glanshaverhooiland, uiterwaarden en rivierdijken. De soort vereist een vochtige, matig voedselrijk, kalkrijke grond. Dergelijke biotopen zijn niet in het plangebied aanwezig. Gulden sleutelbloem wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

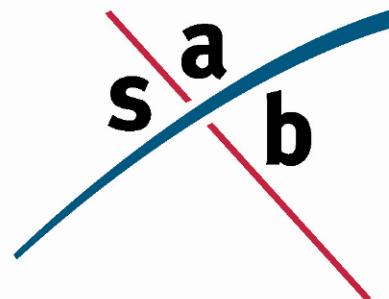
Twee van deze vaatplanten vereisen een stenige omgeving. De biotoop van gele helmbloem bestaat uit stenige plaatsen, zoals oude muren. De biotoop van klein glaskruid bestaat uit droge, voedselrijke en kalkrijke muren en andere stenige plaatsen. Het veldbezoek is uitgevoerd in de bloeiperiode van klein glaskruid (mei-oktober) en gele helmbloem (mei-herfst), beide soorten zijn niet aangetroffen. Daardoor kan geconstateerd worden dat zowel klein glaskruid als gele helmbloem niet in het plangebied aanwezig is.

In het plangebied zijn soorten aangetroffen als boerenwormkruid, grote brandnetel, fluitenkruid, groot hoefblad, margriet, paardenbloem, haagwinde, klimop, grote kaardenbol, braam, ridderzuring, berenklauw, smalle weegbree, boterbloem en witte dovenetel. Dergelijke planten groeien meestal op een voedselrijke en/of verstoorde bodem. Een dergelijke leefomgeving is over het algemeen niet geschikt voor strikt beschermde plantensoorten, die vaak op schraal en weinig verstoord terrein groeien. Strikt beschermde vaatplanten worden derhalve niet in het plangebied verwacht.

Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de eekhoorn, steenmarter, bever en waterspitsmuis in de buurt van het plangebied voor.

De eekhoorn heeft zijn leefgebied voornamelijk in oude bossen en maakt nesten in de vork van twee takken in een boom. De soort komt soms ook in bebouwd gebied voor, in parken en tuinen, mits er voldoende voedsel aanwezig is. Volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er geen waarnemingen in het plangebied of in de buurt van het plangebied gedaan. De eekhoorn wordt vanwege de afwezigheid van voldoende voedselbomen als naaldbomen, eik en beuk en vanwege het ont-

breken van recente waarnemingen niet in het plangebied verwacht.

De steenmarter heeft een voorkeur voor steenachtige schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. Zowel de bedrijfsgebouwen als de bedrijfswoning zijn onderzocht op sporen (nestplaatsen, voedselresten, uitwerpselen) van de steenmarter. Deze zijn echter niet aangetroffen. Tevens missen er geschikte openingen in de bebouwing waar de steenmarter doorheen kan kruipen. Er kan worden geconstateerd dat de steenmarter vanwege het ontbreken van een geschikte toegang tot de bebouwing en het ontbreken van sporen niet in het plangebied aanwezig is.

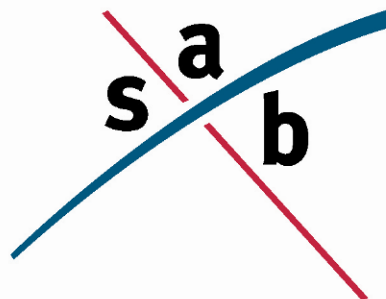
De biotoop van de bever bestaat uit moerassen, beken, rivieren en meren. De soort komt voornamelijk voor in overgangsgebieden tussen land en water. Een belangrijk element is de aanwezigheid van bos op de oever, voornamelijk bomen als wilg en es zijn gewild. In het plangebied zijn geen grote wateren, zoals rivieren, meren, en moerassen, aanwezig. De aanwezigheid van de bever in het plangebied is derhalve uitgesloten.

De biotoop van de das bestaat vooral uit kleinschalig akker- en weidelandschap met verruigde elementen in de vorm van bosjes, heggen en houtwallen. Belangrijk hierbij zijn een groot voedselaanbod, weinig verstoring en genoeg dekking. Het plangebied ligt aan de rand van agrarische gronden en tevens ligt er op 150 meter ten noorden van het plangebied een klein bos. In de omgeving van het plangebied bevinden zich geen drukke wegen. De das heeft voor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen een bodem nodig die goed vergraafbaar is en die het regenwater snel kan afvoeren. Vaak komt de soort voor bij plekken waar zowel hooggelegen als laaggelegen gelegen gronden dicht bij elkaar liggen. Van een dergelijke plek is in het plangebied geen sprake. Tevens zijn er geen plekken met goed vergraafbaar zand in het plangebied aanwezig. Belangrijke foerageergebieden van de das betreffen bemeste graslanden met gras korter dan 5 centimeter, waar de das makkelijk wormen kan vinden. Het grasland en de vegetatie in het plangebied is erg hoog en compleet overwoekerd. Van een geschikt foerageergebied om wormen te vinden is daardoor in het plangebied geen sprake. Tevens missen er bosjes of houtwallen waar de das voedsel en beschutting kan vinden. De das kan door de kleinschaligheid van het landschap in de omgeving voorkomen, maar wordt vanwege het ontbreken van een geschikt foerageergebied, vaste rust- en verblijfplaatsen en sporen niet in het plangebied verwacht. Nader onderzoek naar de das is derhalve niet noodzakelijk.

De biotoop van de waterspitsmuis bestaat uit schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. In het plangebied zijn twee slootjes aanwezig, met natuurlijke oevers, ondiep water en veel oevertvegetatie. In de slootjes is kroos aangetroffen, wat duidt op voedselrijk water. Verwacht wordt dat het water te voedselrijk is voor de waterspitsmuis. De soort wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen meerdere soorten vleermuizen in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis, baardvleermuis, bosvleermuis, franjestaart, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn streng beschermd. Dit betreft zowel de dieren zelf als al hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel

foerageergebied zijn beschermd.

Vleermuizen verblijven overdag over het algemeen in bomen (in holtes, holen of achter loszittend schors) of in gebouwen (in spouwmuur, onder dak, achter gevelbetimmering, etc.). Binnen het plangebied is bebouwing aanwezig, deze is onderzocht op de aanwezigheid van kieren, holten en open stootvoegen. Per gebouw zal hieronder worden aangegeven of het gebouw een geschikte verblijfplaats van vleermuizen kan vormen.

Het bedrijfsgebouw bevat zowel aan de oost- als de westzijde gevelbetimmering (zie navolgende afbeelding). Achter de gevelbetimmering en onder de dakpannen is genoeg ruimte voor vleermuizen om achter te kruipen. Derhalve kan de bedrijfswoning een verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen bevatten.

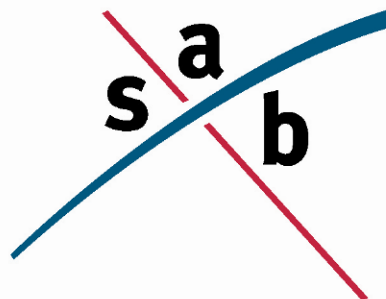

Bedrijfswoning met gevelbetimmering aan de oost- en westzijde.

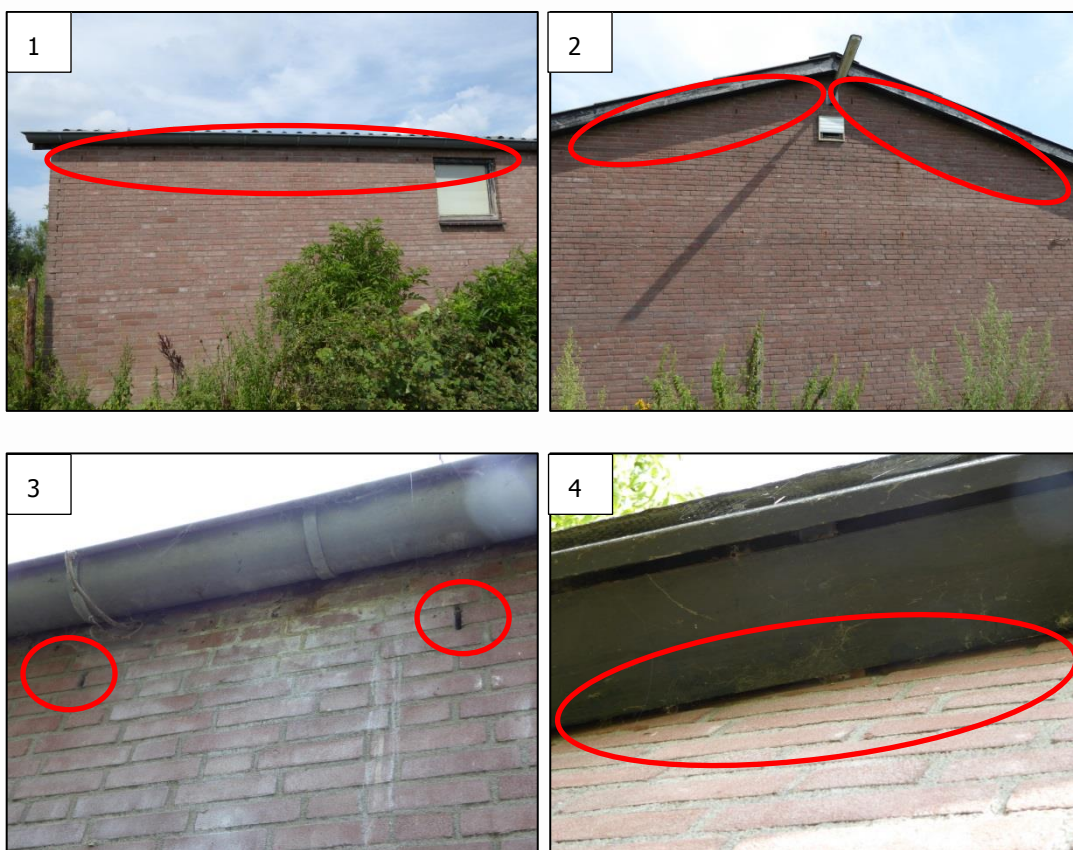
In bedrijfsgebouw 1 zijn geen geschikte verblijfplaatsen van vleermuizen gevonden. Het gebouw bevat een golfplaten dak, wat geen verblijfsmogelijkheden biedt. Ook in de muren zijn er geen geschikte holtes en kieren gevonden. Enkel aan de noordkant van de bebouwing bevindt zich een spleet (zie navolgende afbeelding). Deze is echter te laag (<2 meter) om een geschikte verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen te vormen. Vleermuizen zijn niet in bedrijfsgebouw 1 te verwachten.

Bedrijfsgebouw 1 met een spleet in de muur aan de noordzijde (rood omkaderd).

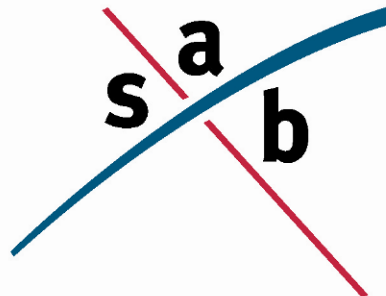

Bedrijfsgebouw 2 heeft zowel aan de noord-, oost- en zuidzijde van het gebouw open stootvoegen. Aan de noord- en zuidzijde van het gebouw bevinden de open stootvoegen zich op ongeveer 2,5 meter, aan de westzijde bevinden ze zich hoger, op ongeveer 3 a 4 meter. Er zijn meerdere ruime open stootvoegen aangetroffen (zie navolgende afbeelding). Deze open stootvoegen bieden voor gebouwbewonende vleermuizen een geschikte ingang tot de spouwmuur. Ook bevindt zich zowel aan de oost- als aan de westzijde een houten dakplaat tussen het dak en de muur (zie navolgende afbeelding). Tussen deze platen en de muur is genoeg ruimte voor vleermuizen om achter weg te kruipen. Derhalve kan bedrijfsgebouw 2 een verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen bevatten.

Bedrijfsgebouw 2. 1) open stootvoegen aan de zuidkant van de bebouwing, 2) open stootvoegen aan de westkant van de bebouwing, 3) open stootvoegen aan de noordkant van de bebouwing, 4) dakrand van de bebouwing. De open stootvoegen en de ruimte tussen de muur en de dakrand zijn rood omkaderd.

Bedrijfsgebouw 3 bestaat uit een vervallen voormalige kas en biedt voor vleermuizen geen mogelijkheden tot een verblijfplaats. Voor bedrijfsgebouw 2 en de bedrijfswoning geldt echter dat beide gebouwen mogelijkheden bevatten voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in de vorm van open stootvoegen, kruipruimtes achter een houten dakplaat en gevelbetimmering. Tevens is er bij deze bovengenoemde openingen voldoende vrije in- en uitvliegruimte en bevinden de gebouwen zich in een groene omgeving. Dit vergoot de kans op vleermuizen in de bebouwing, omdat de dieren op deze manier voldoende foerageerplekken in de omgeving van hun verblijfplaats hebben. Vanwege de aanwezigheid van

geschikte open stootvoegen, kieren en gevelbetimmering valt de aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen in het plangebied niet uit te sluiten. Aangezien het betreffende bedrijfsgebouw geheel gesloopt zal worden, en de bedrijfswoning gerenoveerd dan wel gesloopt, gaan hierdoor eventueel aanwezige verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten verloren. Er is dan mogelijk sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Om met zekerheid vast te kunnen stellen dat in het plangebied verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten aanwezig zijn, wordt nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk geacht.

In het plangebied bevinden zich enkele bomen. Deze zijn onderzocht op de aanwezigheid van holtes en loszittend schors. In de bomen in het plangebied zijn echter geen holtes gevonden die een geschikte verblijfplaats van boombewonende vleermuizen zou kunnen bevatten. In het plangebied zijn derhalve geen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig.

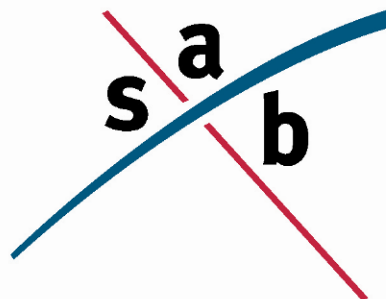
Naast verblijfplaatsen zijn ook essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied beschermd. Vliegroutes zijn lijnvormige elementen, vaak een bomenrij, waaraan vleermuizen zich oriënteren. Deze oriëntatie hebben ze nodig om zich van hun verblijfplaats naar hun foerageergebied te verplaatsen. In het plangebied zelf zijn geen doorlopende lijnvormige elementen aanwezig en zal er dus ook geen sprake zijn van een essentiële vliegroute. Met de beoogde plannen zal er derhalve geen essentiële vliegroute van vleermuizen verloren gaan.

Vleermuizen foerageren voornamelijk in en rond bomen, boven moerasgebied of open water en ook boven bloemrijk grasland en langs dijken. In het plangebied kunnen er vleermuizen foerageren rond de aanwezige bomen en de grazige ruigte. Echter, aangezien zich maar enkele bomen in het plangebied bevinden, zullen er waarschijnlijk maar maximaal een paar vleermuizen per keer in het plangebied foerageren. Bovendien zijn er in de directe omgeving van het plangebied voldoende andere foerageermogelijkheden, zoals het bos ten noorden van het plangebied. Het plangebied zal derhalve geen onderdeel uitmaken van een essentieel foerageergebied van vleermuizen.

Vogels

Voor wat betreft de bescherming van de inheemse vogelsoorten, zijn deze grofweg in twee groepen te verdelen. Enerzijds soorten waarbij hun nest en functionele leefomgeving is beschermd gedurende de periode dat ze aan het broeden zijn; anderzijds de soorten waarbij hun nesten en functionele leefomgeving het hele jaar door zijn beschermd. Globaal loopt de periode waarin vogelsoorten in Nederland broeden van half april tot half augustus. Echter, als buiten deze periode vogels broeden zijn ook die beschermd.

Het plangebied bevindt zich aan de rand van een stedelijk gebied en agrarische gronden. Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten die in deze omgeving voor kunnen komen zijn de huismus en gierzwaluw. Beide soorten broeden voornamelijk in gebouwen. Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en broeden tevens vaak onder (ronde) dakpannen. In het plangebied bevindt zich bebouwing, welke tijdens het veldbezoek is onderzocht op de aanwezigheid van geschikte verblijfplaatsen van huismussen en gierzwaluwen. De bedrijfswoning heeft een steil dak zonder ronde dakpannen. Dit is geen geschikte nestplaats voor huismussen omdat de dieren weinig ruimte onder deze dakpannen hebben om

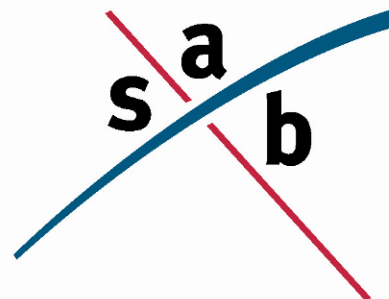
onder te nestelen. Bedrijfsgebouw 1 en 2 hebben een golfplaten dak, tevens ongeschikt voor huismussen. Bedrijfsgebouw 3 bestaat uit een sterk vervallen kas, waarvan het glas van het dak op veel plaatsen gebroken is. Ook dit bedrijfsgebouw vormt geen geschikte verblijfplaats van huismussen. Tijdens het veldbezoek zijn er tevens geen huismussen in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied waargenomen. Aangezien er geen huismus in het plangebied is waargenomen, huismussen zeer honkvast zijn, altijd in de omgeving van hun nesten te vinden zijn en het plangebied geen geschikte nestplaats voor de huismus bevat, kan worden geconcludeerd dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van de huismus.

Gierzwaluwen broeden tevens vaak in kieren en spleten van gebouwen. In het plangebied zijn de drie bedrijfsgebouwen niet geschikt als nestlocatie van de gierzwaluw omdat bedrijfsgebouw 1 en 2 een golfplaten dak bevatten en bedrijfsgebouw 3 uit een vervallen kas bestaat. De bedrijfswoning komt meer in de buurt van een geschikte verblijfplaats. Zo zijn er enkele kieren gevonden tussen de dakpannen aan de rand van het dak (zie navolgende afbeelding). Verwacht wordt echter dat deze kieren en spleten gierzwaluwen te weinig ruimte bieden voor een nestplaats, waardoor ze voor gierzwaluwen niet geschikt zijn. De meeste gierzwaluwen waren ten tijde van het veldbezoek al uit Nederland vertrokken, maar er zijn in het plangebied geen sporen gevonden die duiden op de voormalige aanwezigheid van de soort. Nader onderzoek wordt vanwege het ontbreken van geschikte kieren en spleten met voldoende ruimte niet noodzakelijk geacht.

Kieren onder de dakpannen in de bedrijfswoning.

Doordat het plangebied in de huidige situatie uit een overwoekerde tuin bestaat en door de ligging van het plangebied nabij agrarische gronden, kan het terrein dienst doen als foerageergebied van verschillende vogelsoorten. Hierbij kan gedacht worden aan soorten als buizerd, havik en sperwer. Geen van deze soorten is ook daadwerkelijk in het plangebied aangetroffen tijdens het veldbezoek. Tevens zijn er geen nesten van roofvogels aangetroffen. De meeste van deze bovengenoemde vogelsoorten hebben een groot territorium waardoor bij bebouwing van deze gronden geen verblijfplaats ongeschikt wordt. De steenuil heeft echter een klein territorium en foerageert tot een afstand van ongeveer 250 meter van zijn nestlocatie. Steenuilen jagen vaak op plekken waar lange en korte vegetatie elkaar afwisselen, zoals in weiden en tuinen. De soort komt vaak voor in halfopen landschappen, zoals graslanden en ander agrarisch gebied. Kerkuilen jagen voornamelijk op veld- en spitsmuizen en komen vaak voor in halfopen tot open grasland, met heggen en verspreide bosjes. Belangrijke elementen uit de leefomgeving van de kerk- en steenuil

komen in de omgeving van het plangebied voor. Het gebied bestaat uit halfopen landschap met wilgen en een klein bos in de nabijheid. In het plangebied en in de agrarische omgeving van het plangebied zijn en voldoende foerageermogelijkheden.

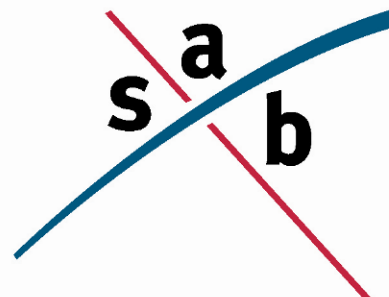
Op basis van recente verspreidingsgegevens komen er steenuilen in de omgeving van het plangebied (0-1 km afstand) voor. Dit jaar is de steenuil al meerdere keren in de omgeving van het plangebied gesignaleerd, waaronder op ongeveer 200 meter afstand. Hierdoor en doordat het gebied geschikt is voor deze soort, is het mogelijk dat het plangebied onderdeel is van het foerageergebied en territorium van de steenuil. In het plangebied bevinden zich wilgen, waar steenuilen vaak in nestelen. De gronden in het westen van het plangebied, met een oppervlakte van 4.480 m², kunnen door de steenuil gebruikt worden als foerageergebied. Voor de voortplanting zijn deze uilensoorten afhankelijk van voldoende foerageergebied. Een nest kan alleen succesvol functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit is om zich te kunnen voortplanten. Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om nesten of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van steenuilen en kerkuilen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. De functionele leefomgeving valt hier ook onder, voor zover het broedsucces daarvan afhankelijk is. Als de kwaliteit van een gebied achteruit gaat, waardoor het niet meer de functie van een voortplantingsplaats of vaste rust- en verblijfplaats kan vervullen, vindt er ook een overtreding plaats van de Flora- en faunawet. Nader onderzoek naar de steenuil is noodzakelijk om inzichtelijk te maken welke functie het plangebied voor steenuilen in de directe omgeving vervult. De kerkuil wordt vanwege het ontbreken van sporen rond de aanwezige bedrijfsgebouwen en het ontbreken van recente waarnemingen in de omgeving niet in het plangebied verwacht. Nader onderzoek naar de kerkuil is derhalve niet noodzakelijk.

Tijdens het veldbezoek zijn algemene soorten vogels aangetroffen als houtduif, kauw en merel. Deze vogelsoorten kunnen broeden in of in de directe omgeving van het plangebied. Dergelijke soorten mogen niet verstoord worden tijdens het broeden. De geplande werkzaamheden dienen daarom buiten de broedperiode gestart te worden. Als deze vogels bij het zoeken van een nestlocatie merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend is door de bouwwerkzaamheden, zullen ze elders een geschikte nestlocatie zoeken. Als binnen de broedperiode gestart dient te worden met de werkzaamheden, is dit enkel mogelijk als aantoonbaar is vastgesteld dat geen broedende vogels in en direct rond het plangebied aanwezig zijn.

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de ringslang in de buurt van het plangebied voor.

Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld heide naar bos. Een dergelijke vegetatie is in het plangebied niet aanwezig. De ringslang komt soms in cultuurgebied voor, maar is sterk gebonden aan ruige en geleidelijk aflopende oevers van watergangen. In het plangebied bevindt zich geen overgangsvegetatie van heide naar bos. Het dichtstbijzijnde gedeelte van een bos bevindt zich op ongeveer 150 meter ten noorden van het plangebied. In het plangebied zijn twee watergangen met een natuurlijke oever aanwezig. Deze watergangen bestaan echter maar uit twee ondiepe slootjes die tevens niet zijn verbonden met een groter complex van wateren. Verwacht wordt dat het plangebied niet waterrijk genoeg is voor de ringslang en dat het plangebied door het ontbreken van een bos- of heidegebied

geen geschikt biotoop voor deze soort vormt. De ringslang wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

Amfibieën

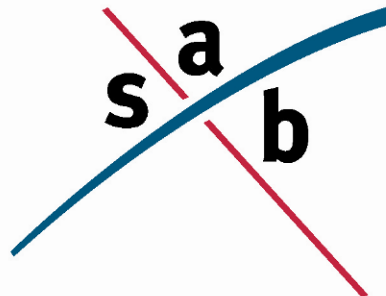
Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de alpenwatersalamander, kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad in de buurt van het plangebied voor.

De landbiotoop van de alpenwatersalamander bestaat uit zandige leemgronden met beboste gebieden of kleinschalige landschappen met struwelen en heggen. De soort komt in het oosten en zuiden van Nederland ook voor in de buurt van houtwallen en bos. De voortplantingsbiotoop bestaat allerlei typen water, zolang het geen snelstromend water of water rijk aan vis betreft. In het westen van het plangebied bevinden zich twee slootjes, omringd door een ruige vegetatie met middenin een rij wilgen (zie navolgende afbeelding). In de slootjes bevindt zich ondiep water, kroos en veel riet. De overs zijn niet steil en zijn natuurvriendelijke oevers te noemen. Het plangebied, met zijn ruige begroeiing en slootjes, en de omgeving van het plangebied, met zijn kleinschalige agrarische karakter en een klein bos op ongeveer 150 meter afstand, kunnen een geschikte omgeving voor de alpenwatersalamander zijn. Alpenwatersalamanders stellen weinig eisen aan hun voortplantingswater, zolang het water niet rijk is aan vis of snel stroomt. Aangezien dit niet het geval is voor de twee slootjes in het plangebied, kunnen deze mogelijk een geschikt voortplantingsbiotoop zijn. De slootjes blijven echter in de nieuwe situatie als zodanig behouden, waardoor er geen mogelijk biotoop van de alpenwatersalamander verloren gaat. Van mogelijke aantasting van de alpenwatersalamander en zijn leefgebied is met de beoogde plannen derhalve geen sprake. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

Links: bomenrij tussen beide slootjes. Rechts: slootje omringd door riet.

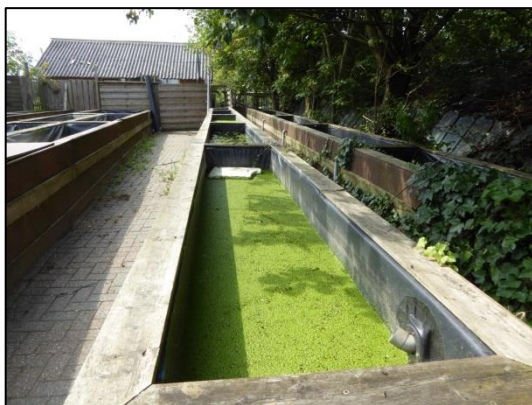
De kamsalamander heeft een voorkeur voor kleinschalige landschappen met heggen, struwelen en bospercelen. Voor de voortplanting is de soort afhankelijk van matig voedselrijk tot voedselrijk water en een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Tevens mag de watergang niet in zijn geheel beschaduwde zijn. Veel vindplaatsen van de kamsalamander zijn beek- en rivierbegeleidend. Het kleinschalige agrarische landschap van het plangebied sluit aan bij de biotoopeisen van de kamsalamander. De slootjes in het plangebied zijn echter geen onderdeel van een rivier of beek en liggen daar ook niet in de nabijheid van. Tevens zijn de twee watergangen bijna in zijn geheel beschaduwde, waardoor deze geen geschikt water voor de kamsalamander vormen. De kamsalamander wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

De poelkikker heeft een voorkeur voor goed begroeide oevers en onbeschaduwd, schoon en voedselarm water. Vaak maakt dit water deel uit van een groter complex van wateren. De poelkikker komt vaak voor in stilstaand water in bos- of heidegebieden en hogere zandgronden. Het plangebied bevindt zich niet in een bos- en heidegebied. Het dichtstbijzijnde kleine bos bevindt zich op ongeveer 150 meter ten noorden van het plangebied. Tevens bestaan de watergangen in het plangebied niet uit onbeschaduwd water en is dit water tevens geen onderdeel van een groter complex van wateren. De poelkikker wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek. Deze soort is een echte pionier die zich ingraaft in kaal braakliggend terrein en haar eitjes legt in ondiepe kale poeltjes, die snel opwarmen. De grond in het plangebied bestaat voornamelijk uit grasland met een ruige vegetatie aan planten en bloemen. Er is niet veel vergraafbaar zand in het plangebied aanwezig. De twee kleine slootjes in het westen van het plangebied vormen echter wel geschikt voortplantingswater van de rugstreeppad omdat ze ondiep zijn. Tevens is de oever niet steil waardoor de dieren makkelijk het water kunnen betreden. De slootjes blijven echter in de nieuwe situatie als zodanig behouden, waardoor er geen mogelijk voortplantingswater van de rugstreeppad verloren gaat. Van mogelijke aantasting van de rugstreeppad en zijn leefgebied is met de beoogde plannen derhalve geen sprake. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

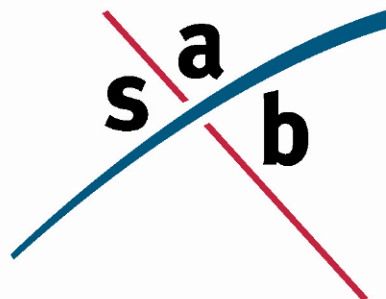
In zowel de voormalige visbakken in het oosten van het plangebied als in de twee slootjes in het westen van het plangebied zijn erg veel kikkers aangetroffen (zie navolgende afbeelding). Dit betreft bastaardkikkers. Dit is een Tabel-1 soort, waarvoor een algehele vrijstelling geldt volgens artikel 75 van de Flora- en Faunawet. Echter, er dient ten alle tijden rekening gehouden te worden met de zorgplicht. De zorgplicht stelt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan gebeuren door de aanwezige kikkers in de visbakken, buiten de kwetsbare periode van deze soort, naar een geschikte watergang in de directe omgeving te brengen.

Links: voormalige visbakken in plangebied. Rechts: groene kikker in een dergelijke visbak.

Vissen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de kleine modderkruiper, grote modderkruiper en de bittervoorn in de buurt van het plangebied voor.

De bittervoorn komt voor in stilstaande en langzaam stromende wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie of oevervegetatie en een diepte van minimaal 45 centimeter. Bittervoorns komen voor in poldersloten, vaarten, vijvers en plassen maar ook in de oeverzones van meren en rivieren. De aanwezigheid van de zoetwatermossel is een voorwaarde voor de voortplanting. De watergangen in het plangebied zijn geen geschikt biotoop voor de bittervoorn omdat het water minder dan 45 centimeter is. Tevens zijn er tijdens het veldbezoek geen zoetwatermossels gevonden. Aanwezigheid van de bittervoorn in het plangebied wordt vanwege de geringe diepte van de sloot niet waarschijnlijk geacht. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

De kleine modderkruiper komt vooral voor in stilstaand en langzaam stromend water, in sloten, greppels, beken, kanalen en oeverzones van meren en (geïsoleerde) plassen. De soort heeft een voorkeur voor water met een rijke plantenbegroeiing en een dunne sliblaag op de bodem. De kleine modderkruiper komt ook voor in wateren met weinig vegetatie. Watergangen die teveel zijn dichtgegroeid vormen juist geen geschikt habitat. De betreffende sloten zijn voor een flink deel dicht begroeid met oevervegetatie, waardoor deze waarschijnlijk geen geschikte leefomgeving voor de kleine modderkruiper vormen. Tevens blijven de sloten in het plangebied behouden. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

De biotoop van de grote modderkruiper bestaat uit kleinere, ondiepe stilstaande of langzaam stromende wateren. De soort komt voor in sloten, vennen, plassen en oude afgesneden meanders. Vaak is er sprake van een goed ontwikkelde oever- en onderwatervegetatie, een kwelsituatie en van een hardere bodem met een laag stevige modder. De soort wordt in Nederland vooral gevonden in laag dynamische overstromingsvlakten en moerasgebieden. Van een dergelijk biotoop is in het plangebied geen sprake. Tevens is er geen kwel in de sloten gevonden en is er geen sprake van een harde bodem. De grote modderkruiper wordt vanwege het ontbreken van geschikte watergangen niet in het plangebied verwacht. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

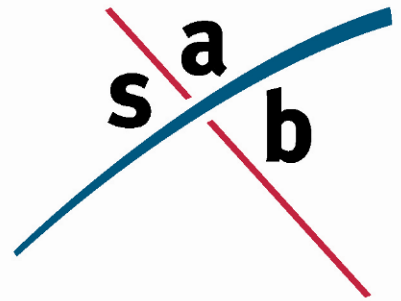
Insecten en overige ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. Een dergelijke stabiel habitatype is niet in het plangebied aanwezig. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet in het plangebied te verwachten.

CONCLUSIE EN ADVIES

In Zevenaar is men voornemens om bedrijfsgebouwen te slopen op de Rosandeweg 6. Tevens wordt op deze plek nieuwbouw gerealiseerd. Nader onderzoek voor wat betreft gebiedsbescherming in relatie tot de Natuurbeschermingswet 1998, het Gelders Natuur Netwerk, Groene Ontwikkelingszones, weidevogelgebied en ganzenfoeragegebied is niet noodzakelijk. De beoogde plannen hebben geen negatief effect op deze gebieden.

Nader onderzoek voor wat betreft soortenbescherming is noodzakelijk voor de steenuil en voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten. De strikt beschermde steenuil is

gezien de verspreidingsgegevens, soortspecifieke eisen en aanwezige biotopen niet op voorhand in het plangebied uit te sluiten. Nader onderzoek naar de steenuil wordt derhalve noodzakelijk geacht. Ook gebouwbewonende vleermuizen zijn niet op voorhand in het plangebied uit te sluiten. Het nader onderzoek vleermuizen dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen, zoals verwoord in het vleermuisprotocol 2013 (Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur). Dit protocol stelt vast dat vier veldbezoeken uitgevoerd dienen te worden. Twee daarvan dienen plaats te vinden in de periode van 15 mei tot en met 15 juli met een tussenperiode van circa 30 dagen. De andere twee veldbezoeken dienen tussen 15 augustus en 30 september plaats te vinden met een tussenperiode van circa 20 dagen. Door het uitvoeren van vier veldbezoeken kan met voldoende juridische zekerheid aannemelijk worden gemaakt of vleermuizen wel of niet aanwezig zijn in het plangebied. Mocht uit dit onderzoek blijken dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan dient mogelijk een ontheffing Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

In zowel de voormalige visbakken in het oosten van het plangebied als in de twee slootjes in het westen van het plangebied zijn erg veel kikkers aangetroffen. Dit betreft waarschijnlijk voornamelijk bastaardkikkers. Dit is een Tabel-1 soort, waarvoor een algehele vrijstelling geldt volgens artikel 75 van de Flora- en Faunawet. Echter, er dient ten alle tijden rekening gehouden te worden met de zorgplicht. De zorgplicht stelt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan gebeuren door de aanwezige kikkers in de visbakken, buiten de kwetsbare periode van deze soort, naar een geschikte watergang in de directe omgeving te brengen.

Het is waarschijnlijk dat algemeen voorkomende vogelsoorten in of direct rond het plangebied broeden tijdens de broedperiode (half maart tot half augustus). De geplande werkzaamheden kunnen verstrend werken op deze broedende vogels. Er is dan sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen adviseren wij om deze buiten de broedperiode te starten. Daarnaast dient ter aller tijde rekening gehouden te worden met de zorgplicht.

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een vrijblijvende aanbeveling te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, namelijk:

- Als bomen en struiken worden geplaatst in de nieuwe situatie, bevelen wij inheemse boom- en struiksoorten aan. Deze soorten komen van oorsprong in Nederland voor. Dergelijke soorten zorgen voor een hogere biodiversiteit in het gebied dan uitheemse soorten. Inheemse soorten trekken bijvoorbeeld meer insecten aan dan uitheemse soorten. Er is dan meer voedsel voor bijvoorbeeld vogels en vleermuizen voorhanden.
- Vanwege de veranderde constructie van nieuwbouw hebben huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen steeds minder nestplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen tot hun beschikking. Tegenwoordig zijn elegante oplossingen beschikbaar om deze soorten onderdak te bieden in nieuwe gebouwen.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

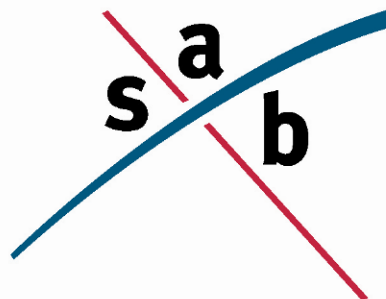
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Provincie Gelderland, 2015. Omgevingsvisie Provincie Gelderland.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gierzwaluw. Versie 2.0 december 2014.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Huismus. Versie 2.0 december 2014.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.gelderland.nl

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl